

1600-talet som kreativt nu

Konstnärlig forskning handlar om närvaro och om att söka efter det som ännu inte är definierat. Det menar Elisabeth Belgrano, forskare i scenisk gestaltning vid Högskolan för scen och musik, som är en av initiativtagarna till performance-kollegiet vid Konstnärliga fakulteten

Vad betyder kreativitet för dig?

– Sinnlig närvaro. Viktigt att alla sinnen får vara med, både för estetiken och problemlösningen. Det är att fånga närvaro och att bli berörd i nuet. Den kreativa processen består i att fånga ögonblick och sätta ihop dem, associera och improvisera. Mitt avhandlingstema inom musikdramatik var att studera hur klagan och vainsinne gestaltades, framför allt inom den venetianska 1600-talsoperan. Jag följde en sångerska som var specialist på uttryckssättet och blivit symbol för intet. Det innebar att hon kunde vara i stunden, då allt och inget är möjligt. Intellekтуella förde samtal kring begreppet som inte riktigt kunde förklaras. Det är som med kreativitet, en paradox. Det är tomt för att det används ofta samtidigt som det rymmer mycket.

Är kreativitet till och med en förutsättning för forskning?

– Man måste tillåta sig att ha ett öppet sinne, fånga det oväntade och inte binda in sig i en hypotes. Konstnärlig forskning handlar om närvaro och om att leta efter något som redan finns men som ännu inte är definierat. Du kommer dit genom att sätta ord på olika faktorer i den konstnärliga processen. Detta är nödvändigt, inte bara för att skapa en förståelse utan också för att integrera och gestalta orden. Man kan imitera, men då jaget alltid finns med tillförs något nytt. Metod som resultat av en sinnlig process diskuteras ofta och är något man kan sätta ord på först när man är klar med sin forskningsstudie. Metoden kan bli resultatet.

Kan man undervisa i kreativitet? Eller ännu hellre: Kan man lära sig att bli mer kreativ i undervisning?

– Ja, men det är en stor utmaning. Då vi idag ständigt matas med information ligger den i att få någon att upptäcka lust, att kunna förundras och stimulera nyfikenhet. Som föreläsare måste du vara lyhörd gentemot den du undervisar, ge fakta och tala till sinnen.

På vilket sätt kan miljön vara stimulerande?

– I forskning är det viktigt att mötas då man blir berörd av den man möter. På Göteborgs universitet ges många möjlighe-

ter. Det kan vara på gemensamma kurser som högskolepedagogik eller på plattformar likt PARSE (Platform for Artistic Research Sweden) som Konstnärliga fakulteten nu skapar, där teman är i fokus. Tanken är att få igång tvärvetenskapliga samarbeten. I grupp kan nya idéer stimuleras. Jag kan även bli berörd av en miljö som skänker balans och som är fri från informationschocker. När jag springer eller går möter jag mina egna tankar som ger insikter. Jag kan beröras av impulser från historien som jag tar med till nuet. Under min avhandlingstid gick jag med 1600-talskorsett i två veckor och studerade hur det påverkade andning, hållning och sättet att agera.

Men vad händer om man blir motarbetad och känner sig ensam?

– Du blir berörd av det och tänker hur ska situationen lösas? Hur du då gör beror på din person, var du befinner dig i livet och i vilken sinnesstämning du är. Kan du vila sinnen kanske du kan ladda om. Ibland vet du att du har erfarenheter som gör att du kan finna nya vägar. Motstånd kommer alltid att finnas. Jag har tagit till mig filmregissören Sally Potters tankar att alltid tillåta sig att gå vidare, att följa de spår som man upptäcker utan rädsla.

Finns det inte en myt om att konstnärer ska lida?

– Kanske har lidande med konstnärligheten att göra? Under 1600-talet var den musik som berörde ofta den som uttryckte lidande. Någon älskade så att den led, det var en slags njutning utan slut. Tillåtandet att gestalta detta på operascenen var något förlösande som bröt med gamla mönster, det kontrollerade. Självt experimenterade jag med hur nära skratt och gråt ligger varandra. Ornament som lät som tårar gjorde att upprepat skratt lät som gråt.

När känner du dig kreativ?

– Då flowkänslan uppstår. När jag släpper kontrollen och blir uppmärksam på sinnliga impulser. Jag kopplar dessa till minnen och erfarenheter och nya tankar skapas som leder vidare.

**TEXT: HELENA SVENSSON
FOTO: JOHAN WINGBORG**

»Under min avhandlingstid gick jag med 1600-talskorsett i två veckor och studerade hur det påverkade andning, hållning och sättet att agera.«

”